

Victoria Melnic – Viorel Munteanu – un creator în adevăratul sens al cuvântului

O regiune, un oraș, chiar și o mică localitate precum sunt Reusenii Sucevei sunt cunoscute în lume nu doar prin așezarea pitorească sau prin prezența unor monumente istorice și arhitecturale, dar mai cu seamă grație acelor oameni de numele cărora sunt legate aceste așezări. Fără îndoială, numele lui Viorel Munteanu face cinste și localității sale de baștină, dar și celorlalte cetăți ale Moldovei prin care a poposit maestrul fie ca învățăcel (la Suceava), fie ca student, redactor muzical, profesor, decan și rector (la Iași). Drept mărturie pot servi Titlul de Cetățean de Onoare al Comunei Udești, jud. Suceava (2003) și Diploma de Excelență a Primăriei Iași (2004).

Personalitatea artistică a lui Viorel Munteanu se impune printr-o deosebită integritate spirituală, prin caracterul multilateral al preocupărilor sale muzicale și muzicologice și, nu în ultimul rând, prin farmecul pe care îl posedă acest Om, emanând atâta energie, încât reușește să ne transmită tuturor celor din jurul său pasiunea sa pentru artă, pentru frumos, dar și să ne molipsească pe toți de pofta sa nemărginită de viață.

Formula succesului său rezidă în simbioza unor capacități esențiale, necesare unui artist: sensibilitate, talent, muncă perseverentă, dăruire deplină. Meritele i-au fost apreciate pe bună dreptate și încununete cu numeroase și prestigioase titluri și distincții (printre care vom menționa Premiul George Enescu al Academiei Române, 1981; mai multe Premii ale Uniunii Compozitorilor și Muzicologilor din România; Premiul special al juriului la Concursul Internațional de Muzică de Cameră, Tokio Japonia, 1989; Diploma The Research Bond of Advisors, 2000; Distincția de vrednicie acordată de Mitropolia Moldovei și Bucovinei, 2000; Premiul Opera Omnia al Fundației Culturale a Bucovinei, 2003; Premiul Societății Culturale Româno- Germane și al Centrului Cultural German Goethe, 2004; Medalia Meritul Cultural cl. I, 2004; Titlul academic de Doctor Honoris Causa acordat de Universitatea Ovidius din Constanța, 2006), dar mai ales cu laurii succesului la publicul care întotdeauna știe să recunoască un talent veritabil și o exprimare sinceră. Lucrările sale au fost interpretate pe diferite meridiane ale globului, la festivaluri naționale și internaționale în România, Marea Britanie, Japonia, Elveția, Germania, Franța, Spania, Italia, Slovacia, Grecia, Bulgaria, Moldova, Cehia, Rusia, Canada, SUA ș.a., ducând pretutindeni faima școlii și spiritualității românești.

Viorel Munteanu s-a impus cu pregnanță în arta muzicală din ultimele decenii, fiind una din acele personalități ale culturii contemporane, pentru care muzica a însemnat o uriașă și nesfârșită experiență a cunoașterii și a dăruirii de sine. Harul său își găsește exprimarea într-un spectru pluridimensional de preocupări, toate însă legate de Măria sa, Muzica: muzicolog, compozitor, redactor muzical, critic, profesor, manager.

După cum spunea regretatul Grigore Vieru, „nici una din arte nu se apropie atât de mult de misterul ceresc. Dumnezeu, continuă poetul, avusese grijă să găsească un loc potrivit pentru miraculoasa artă care este muzica. Astfel, pe acest pământ, s-a născut poate cel mai melodos, cel mai plastic și cel mai variat folclor muzical din care s-a inspirat Enescu. Dar și unguetul Bartok". Inepuizabila sursă folclorică este și acel izvor nesecat din care se alimentează Viorel Munteanu, fiind unul din pilaștrii pe care se sprijină întreaga operă a maestrului.

Creația sa denotă o foarte bună cunoaștere a moștenirii muzicale universale,,de la preclasici la contemporani", dar și a celei naționale, de la simplele melodii folclorice la savanta artă psaltică, de la opera Rapsodului anonim la cea a marelui Enescu, Acest trecut imens constituie solul fertil pe care a încolțit și s-a maturizat măiestria componistică a lui Viorel Munteanu. El apare ca un veritabil urmaș al înaintașilor poporului român, Ștefan cel Mare, Evstatie de la Putna, Ciprian Porumbescu, Evghenie Humulescu, Dimitrie Georgescu Kiriac, Gheorghe Cucu, Mihai Eminescu, Lucian Blaga, Gavriil Musicescu, George Enescu, care se regăsesc în multe din creațiile sale.

Trăsăturile individualității artistice ale lui Viorel Munteanu se conturează și se cristalizează cu fiecare lucrare nou apărută, dar și sub influența unor tendințe generale în evoluția muzicii universale și naționale, comune perioadei tumultuoase în care trăim. Maestrului îi este proprie căutarea continuă a noi mijloace de expresie care, odată dobândite, sunt adaptate potențelor melosului popular. În creația lui Viorel Munteanu, e sesizabilă o caracteristică esențială a școlii românești de compoziție-atitudinea enesciană față de folclor, datorită căreia sugestiile artei populare constituie pretioase puncte de pornire, generatoare de idei și soluții expresive inedite. Opera lui Viorel Munteanu posedă un profund caracter național, grație legăturilor functionale între elementele ei constructive și tradiția folclorică, un aliaj complex între național și universal. Compozitorial reușește să reconstituie atmosfera și modalitatea de gândire populară, să transmită parfumul și duhul muzicii populare. Adesea e suficientă o vaga aluzie ritmică sau intonativă pentru ca în imaginația noastră să apară expresia generalizată a prototipului folcloric. Sesizăm în permanență strădaniile maestrului în asimilarea formulelor de sinteză dintre formele clasice universale și cele ale folclorului autohton.

Având o natură sensibilă, profundă și generoasă, un spirit aflat în continuă căutare, Viorel Munteanu se prezintă ca un înzestrat și măiestrit creator de lucrări în cele mai diverse genuri muzicale: de la muzică pentru copii și lucrări cu caracter didactic, până la pânze simfonice și vocal-simfonice de mare amploare și concentrație estetică, dar mai ales etică, toate fiind realizate cu același har și cu aceeași dexteritate.

-
- Cunoscând lucrările sale, se face remarcată diversitatea și individualitatea lor, însă la o audiere atentă a muzicii lui Viorel Munteanu ni se descoperă o înrudire interioară a creațiilor aparent diferite; anume în unitatea trăsăturilor lor atât de variate, uneori chiar contradictorii, se conturează imaginea creativă a maestrului.
-
- Creația lui Viorel Munteanu denotă un echilibru impecabil între perfecțiunea meșteșugului profesionist, între cele mai savante tehnici componistice și accesibilitatea modului de realizare a mesajului artistic. Muzica sa este deopotrivă interesantă profesioniștilor - interpreți și cercetători, deoarece aceștia descoperă în ea nenumărate "găselnițe" și enigme ce așteaptă să fie descifrate, dar și melomanilor simpli, care sunt cuceriiți de sensibilitatea neprefăcută a expresiei.
-
- Muzica și tot ce este legat de acest univers miraculos sunt pentru Viorel Munteanu un câmp de atracție irezistibilă. Pe lângă activitatea de compozitor, Viorel Munteanu se manifestă și în calitate de cercetător talentat și profund, elaborând și publicând numeroase articole, studii, traduceri și comunicări științifice. Între cele două domenii de activitate compoziția și cercetarea - există o corelație strânsă, ba chiar și o influență reciprocă. Conexiunea armonioasă a acestor sfere de activitate conferă creației lui Viorel Munteanu

un caracter inedit și complex. Însă, desigur, prima și cea mai importantă preocupare a maestrului o constituie compoziția, în care regăsim abordarea unor teme eterne ce au frământat conștiința artiștilor din diferite timpuri, tratate însă într-o manieră contemporană și individuală. Creația lui Viorel Munteanu se relevă prin caracterul ei echilibrat și este exponenta unui stil bine proporționat și a unei logici proprii de organizare. Lucrările sale ne deschid un univers, unde profunzimea descoperirii imaginii se îmbină cu o impresionantă forță de expresivitate.

-
- Natură exigentă în căutările sublimului, el a format și a educat mai multe generații de discipoli și se poate mândri cu numeroși absolvenți, mulți dintre ei devenind nume cunoscute ale vieții artistice românești și internaționale.
-
- Viorel Munteanu este omul care generează și catalizează încontinuu viața muzicală din Iași, fiind inițiatorul și animatorul unui număr impunător de evenimente artistice de amploare. Se manifestă și în calitate de manager, în sensul veritabil al acestui cuvânt, știind să gestioneze perfect atât propria-i activitate, cât și să facă să funcționeze aproape perfect o instituție polivalentă cum este Universitatea de Arte „George Enescu”.

Intensitatea preocupărilor lui Viorel Munteanu în cele mai diverse domenii ale artei și culturii muzicale vorbește despre prezența și manifestarea în activitatea ei a unor calități extraordinare și inedite. Personalitatea lui Viorel Munteanu se definește prin seriozitatea și responsabilitatea cu care, pe plan componistic, dar și teoretic și managerial, își exercită rolul de creator în adevăratul sens al cuvântului.

Chișinău, 18 Februarie 2009

Valahia University Press, Târgoviște 2009, pag. 33 și Proiectul ICMA, Vol. III, 2023.

Exelenței Sale,
Doamnei prof. univ. dr. Victoria Melnic,
Rectorul Academiei de Muzică, Teatru și Arte Plasice
Chișinău

Stimată Doamna Rector,
Stimați membri ai Senatului,

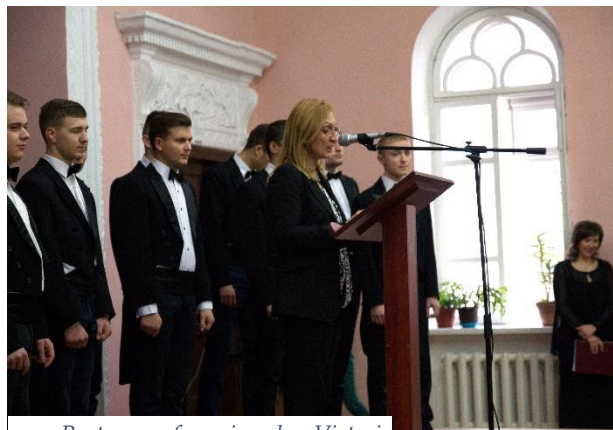
Am primit cu mare bucurie și satisfacție sufletească hotărârea Senatului Academiei prin care mi se acordă titlul academic de Doctor Honoris Causa și țin să-mi exprim profunda gratitudine. Este un gest de înaltă apreciere și onoare de a fi integrat acestei *alma mater* cu vechi și frumoase tradiții.

Consider că oricât de onorați am fi, în asemenea momente trebuie să nu pierdem din vedere că înaintea numelui nostru stau numele universităților noastre – Academia de Muzică, Teatru și Arte Plasice din Chișinău și Universitatea de Arte „George Enescu” din Iași -, adică spațiile înfrățite de noi, în care se oficiază înălțarea talentului, cinstirea învățământului artistic modern, înțeles ca misiune. Astfel, prin ceremonia de decernare a titlului de Doctor Honoris Causa, la o dată pe care o vom stabili de comun acord, în funcție de programul Academiei, vom sărbători, de fapt, arta înțeleasă ca pe una din marile șanse de ameliorare a condiției umane, a calității spiritului uman.

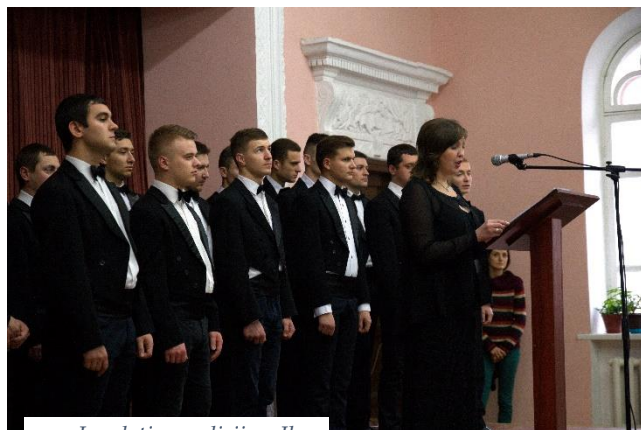
Cu deosebită considerație,
al Dvs.
Prof. univ. dr.
Viorel Munteanu

Iași, 8 noiembrie 2015

2015 – Universități înfrățite: Academia de Muzică, Arte Plastice și Teatru din Chișinău și Universitatea Națională de Arte „George Enescu” din Iași. Prof. univ. dr. Viorel Munteanu – Doctor Honoris Causa Munteanu –

Rector prof. univ. dr. Victoria

Laudatio – dirijor Ilona

Primind

*Răsouns la
Laudatio*

Între prieteni: compozitor Ghenadie Ciobanu, compozitorul și dirijorul Gheorghe Mustea și prof. dr. Victoria Melnic

Încheiere: cu atașatul cultural, poetul ieșean Nichita Danilov